

Memo van de gedeputeerde

drs. H.J.A. van Merrienboer

Gedeputeerde Ruimte en Wonen

Onderwerp

Keuze niet voor NOx bij aankoop stikstofruimte

Datum

7 mei 2020

Documentnummer

C2260087/4695324

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

Van

Erik van Merrienboer

Telefoon

Email

hvmmerrienboer@brabant.nl

Bijlage(n)

Geachte Statenleden,

Via deze memo geef ik invulling aan mijn toezegging om u nader te informeren over de redenen waarom bij Logistiek Park Moerdijk niet is gekozen voor NOx bij de aankoop van stikstofrechten. Dit in voorbereiding op de besluitvorming over het inpassingsplan Logistiek Park Moerdijk morgen, vrijdag 8 mei.

Bij externe saldering wordt een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelig habitat als gevolg van een nieuwe activiteit in Natura 2000-gebied voorkomen door in directe samenhang daarmee een andere stikstof-emitterende activiteit geheel of gedeeltelijk te stoppen. Een oplossing dus die buiten het project of de locatie plaatsvindt. De (geheel of gedeeltelijk) stoppende activiteit is de saldogever. Het project of de activiteit, ten behoeve waarvan dit plaatsvindt, is de saldonemer.

Voor het extern salderen is gezocht naar bedrijven die strategisch liggen in relatie tot de opgave voor Logistiek Park Moerdijk. Daarbij is op voorhand geen keuze gemaakt voor een bepaald type bedrijf of een bepaalde sector. Er is zowel onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om industriële bedrijven in te zetten als agrarische bedrijven (veehouderijen). In het begin is daarbij vanzelfsprekend in overleg met Havenbedrijf Moerdijk gekeken naar beschikbare en geschikte stikstofemissie op het bestaande Zeehaven- en industrieterrein Moerdijk. Relevant is nog om te vermelden dat interne saldering (het vrij maken van beschikbare stikstofruimte binnen een bedrijf of binnen een bedrijventerrein) voor Logistiek Park Moerdijk geen optie is, aangezien het om een nieuw, nog aan te leggen bedrijventerrein gaat.

Relevant voor de uiteindelijke keuze voor veehouderijen verspreid over Nederland is het verschil in de verspreiding van stikstof tussen industriële bedrijven en veehouderijen. Dit geldt met name voor Logistiek Park Moerdijk, waarbij sprake is van lage deposities op alle Natura 2000-gebieden in Nederland. In dat geval pakt de verspreiding van stikstof bij industriële bronnen (NOx) zowel op korte als op grote afstand ongunstiger uit voor externe saldering.

Bij verbranding van fossiele brandstoffen stoten industriële bronnen NOx uit. Bij veehouderijen vindt de uitstoot plaats door vee (mest) in de vorm van NH3. In beide stoffen zit stikstof in gelijke hoeveelheid.

De wijze van verspreiding is bij NOx wezenlijk anders dan bij NH3. Beide stoffen reageren in de lucht met andere stoffen, NH3 in mindere mate en NOx in meerdere mate. Daarbij ontstaan stikstofverbindingen die in de vorm van fijnstofdeeltjes over

verschillende afstanden getransporteerd worden, mogelijk tot op zeer grote afstand. Op deze manier zorgen bijvoorbeeld Nederlandse bronnen voor depositie van stikstof in het buitenland en buitenlandse bronnen voor depositie in Nederland. NH₃ slaat grotendeels neer binnen een aantal kilometer van de bron. Daarnaast wordt NH₃ minder snel omgezet in een andere stikstofverbindingen, waardoor meer NH₃ deponert. Dit komt doordat de emissies van stoffen waarmee NH₃ reageert, zwaveldioxide en stikstofoxiden, juist ten gevolge van bestaande overheidsbeleid afnemen.

Daarentegen daalt NO_x pas op grotere afstanden van de bron, waardoor van de industriële bronnen ongeveer 35% neerslaat op de Nederlandse bodem, het overige slaat neer in het buitenland. Daarbij speelt mee dat industriële bronnen met een wezenlijke uitstoot als maatregel hoge schoorstenen hebben, tot wel 30 meter of hoger, waardoor de depositie veel verder wegslaat en uitdunt. Dit brengt met zich mee dat de depositie op kortere afstand relatief beperkt is in verhouding tot de emissie.

Uit een doorrekening van Shell bijvoorbeeld blijkt minimaal 150 ton NO_x per jaar (150.000 kg NO_x) nodig te zijn om op relatief korte afstand (Biesbosch) deposities tot 3,0 mol/ha/jaar te kunnen salderen.

Ook op grotere afstanden pakt de externe saldering ongunstig uit. Zoals hiervoor geschetst slaat slechts 35% van de NO_x-emissie ten gevolge van industriële bronnen neer op de Nederlandse bodem, het overige slaat neer op het buitenland of wordt in de lucht omgezet in secundaire fijnstof. Dit geldt ook voor Shell Moerdijk, wat de hoge benodigde stikstofemissie voor externe saldering verklaart.

Ter vergelijking, de totale emissie van de 6 veehouderijen die nu ingezet worden voor de externe saldering bij Logistiek Park Moerdijk bedraagt ongeveer 38.000 kg NH₃ per jaar. Om te salderen met veehouderijen zijn aldus veel minder emissierechten benodigd dan bij saldering met emissierechten van industrie zoals Shell Moerdijk. Dat brengt met zich mee dat saldering met stikstofrechten in de vorm van NO_x financieel niet inpasbaar is binnen de exploitatie van Logistiek Park Moerdijk.

Het verschil in de wijze van verspreiding brengt ook met zich mee dat de depositie ten gevolge van veehouderijen op voorhand beter in te schatten is. De emissie en depositie van NH₃ werkt evenredig, wat niet geldt voor NO_x. Dat maakt het bij NH₃ eenvoudiger om verspreid over Nederland snel tot een strategische keuze te komen van geschikte locaties. Op de zo gekozen globale locaties is verder ingezoomd en gezocht naar beschikbare, te koop staande veehouderijen. Zo was het mogelijk om binnen een kort tijdsbestek tot de keuze van zes veehouderijen te komen, deze juridisch te screenen, door te rekenen en afspraken te maken over de stikstofrechten. Een strategie die bij industriële bronnen, met een grote diversiteit aan bepalende emissiefactoren en daarmee moeilijker voorspelbare verspreiding, een veel grotere puzzel is en meer risico's met zich meebrengt wat betreft de juridische haalbaarheid.

Dat alles maakt externe saldering met NO_x voor Logistiek Park Moerdijk gezien de noodzakelijke tijdige beschikbaarheid niet haalbaar. Aldus heeft de externe saldering zich vervolgens begrijpelijkerwijs gericht op te koop staande veehouderijen.

Datum

6 mei 2020

Documentnummer

Met vriendelijke groet,

drs. H.J.A. van Merrienboer

Datum

6 mei 2020

Documentnummer